
Uvodna riječ

Ovaj broj *Rasprava: Časopisa Instituta za hrvatski jezik* donosi radove s međunarodnoga znanstvenog skupa *8. Hrvatski sintaktički dani* koji je održan od 28. do 30. studenoga 2024. godine u Osijeku. Skup *Hrvatski sintaktički dani* plod je višegodišnje suradnje Instituta za hrvatski jezik i Filozofskoga fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Na *8. Hrvatskim sintaktičkim danima* sudjelovalo je trideset i dvoje znanstvenika iz Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Sjeverne Makedonije, Austrije, Njemačke, Poljske, Danske, Turske i Sjedinjenih Američkih Država. Tema je skupa bila *Glagolsko stanje u hrvatskom i drugim jezicima*. Iako je od ovoga izdanja skupa odlučeno da ne moraju nužno sva izlaganja biti posvećena osnovnoj temi, u obama je plenarnim izlaganjima i najvećemu broju priloga ipak obrađen pasiv kao glavna tema. Plenarni su izlagači na *8. Hrvatskim sintaktičkim danima* bili prof. dr. Artemis Alexiadou, profesorica opće lingvistike na Humboldtovu sveučilištu i ravnateljica Leibnizova centra za opću lingvistiku u Berlinu te prof. dr. Ismail Palić, redoviti profesor na Filozofskome fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Izlaganje profesora Palića u obliku znanstvenoga članka pod naslovom *O nehomogenosti konstrukcije kojom se izriče perifrastični pasiv* donosimo ovdje. Ismail Palić u tome članku predlaže da konstrukcija kojom se izražava tzv. perifrastični pasiv (*biti* + glagolski pridjev trpni) nije gramatički homogena, nego obuhvaća četiri različita tipa (morfološki pasiv, kopulativni pasiv, rezultativne i neruzultativne konstrukcije). Osim plenarnoga izlaganja pasivu su posvećeni i radovi Davora Krsnika, Nikoline Palašić i Dragane Špica. Davor Krsnik bavi se atipičnim pasivnim konstrukcijama s glagolima upravljanja u hrvatskom, dok Nikolina Palašić uspoređuje hrvatske i njemačke pasivne konstrukcije. Dragana Špica svoj rad posvećuje isključivo različitim konstrukcijama pasiva u japanskome jeziku. Iva Nazalević Čučević i Irena Zovko Dinković razmatraju uloge glagolskoga pridjeva trpnog te ga promatraju kao dio širih nefinitnih konstrukcija. Mia Batinić Angster analizira konstrukcije koje se sastoje od glagola *dati se* i infinitiva te ih smješta u kontekst tipologije stanja. Branimir Belaj pita se jesu li povratni glagoli doista povratni i odgovara li im naziv *povratni* najbolje. Autor predlaže da ih se nazove *medijalnim glagolima*. Starijim jezičnim razdobljima posvećeni su radovi Josipa Galića, Milana Mihaljevića i Lidije Milković. Josip

---

Galić iznosi tipologiju dopunskih rečenica u crkvenoslavenskom, a Milan Mihaljević proučava sastavne komitativne konstrukcije u hrvatskoglagoljičnim tekstovima. Rad Lidije Milković, koji obrađuje staroruski i različita razdoblja hrvatskoga jezika, bavi se jednim padežom, tj. jednim njegovim značenjem – dativom smjera. Izdvojenim značenjem jednoga padeža bave se i Anna Bondaruk i Anna Pražmowska analizirajući intencijski genitiv u poljskome jeziku.

U ovome je broju objavljeno jedanaest radova: deset izvornih znanstvenih i jedan pregledni. Tri su rada napisana na engleskome jeziku, jedan na bošnjačkom, a sedam na hrvatskom.

Iako broj radova u ovome izdanju nije velik, autori donose nove spoznaje o hrvatskome pasivu i ostalim glagolskim stanjima, ali i o brojnim drugim sintaktičkim pojavama u hrvatskom i ostalim jezicima koje će zacijelo potaknuti i neka nova istraživanja.

U Zagrebu 12. prosinca 2025.

Matea Birtić